

[KYS Gastroenterologian poliklinikka 142002]

Versio: 3
Päivämäärä: 18.8.2025

C-hepatiitti

Kuvaus: Potilasohje C-hepatiittiviruksen kantajalle

Tartunta

Suonensisäisten huumeiden käyttö ja verikontakti yhteiskäyttövälineiden (kuten neulojen tai laimennuskuppien) välityksellä on yleisin C-hepatiittiviruksen **tartuntatapa**. Harvinaisempaa on saada tartunta sukupuoliyhteydessä tai äidistä lapseen raskauden tai synnytyksen aikana. Tavanomaisessa kanssakäymisessä C-hepatiitti ei tartu, eikä tartuntaa tapahdu ehjän ihon läpi. **C-hepatiittia vastaan ei ole rokotetta.**

C-hepatiittiviruksen **tartunnan voi saada uudelleen**, vaikka virus olisi aikaisemmin hoidettu pois elimistöstä.

C-hepatiittitartunta on harvoin (10 % sairastuneista) oireinen. C-hepatiittivirus aiheuttaa maksan tulehduksen, joka voi johtaa vuosien tai vuosikymmenten jälkeen maksakirroosiin ja maksan toimintojen heikkenemiseen, sekä maksasolusyöpään. Alkoholin käyttö nopeuttaa erittäin merkittävästi maksataudin etenemistä.

Useimmiten C-hepatiittiviruksen tartunnan saanut ei parane ilman lääkehoitoa, vaan jää viruksen **kantajaksi**, jolloin maksaa vaurioittava tulehdus jatkuu ja henkilö on **tartuttava**. Yli 95 % potilaista paranee C-hepatiitista 8–12 viikon kuurimaisella lääkehoidolla.

Tavoite on hoitaa kaikki C-hepatiittitartunnan saaneet potilaat.

C-hepatiitin toteaminen

C-hepatiitti todetaan tutkimalla verestä. Tutkimus voidaan tehdä **sormenpääveritestistä**, ns. vieritestimenetelmällä (jos käytettävissä) tai **verestä** laboratorion määrittämänä.

Kaikilta C-hepatiittipotilailta tutkitaan myös B-hepatiitti- ja HIV-infektio.

Tartuntojen ennaltaehkäisy

- Älä lainaa muille/muilta hammasharjaa, hiusharjaa, kampaa, parranajovälineitä, ompeluvälineitä, ruiskuja, neuloja, pistosvälineitä tai muita välineitä, joista voi syntyä iho- tai limakalvovaurioita.
- **Kaikissa tilapäisissä ja uusissa seksisuhteissa kannattaa käyttää kondomia. Tämä koskee kaikkia ihmisiä, ei vain C-hepatiittitartunnan saaneita.**
- Kerro seksikumppanillesi/kumppaneillesi, että sinulla on C-hepatiitti ja että seksitartunnan vaara on pieni, mutta mahdollinen. Kondomin käyttö suojaa tartunnalta ja sitä on hyvä käyttää aina, jos sukuelimissä on haavoja tai tulehduksia sekä kuukautisten aikana (naisen C-hepatiitti).
- Pyri välttämään haavoja, naarmuja ja pistovammoja.
- Vältä lävistyksiä ja tatuointeja.
- Puhdista ja suojaa pienetkin haavat.

[KYS Gastroenterologian poliklinikka 142002]

Versio: 3
Päivämäärä: 18.8.2025

- Älä anna leikata hiuksiasi tai partaasi partaveitsellä.
- Älä luovuta verta, maitoa, siemennestettä, kudoksia tai elimiä. Älä tee elintenluovutustestamenttia.
- Pakkaa haava- ja kuukautissiteet erilliseen muovipussiin ennen kuin laitat ne roskiin.
- Pese verinen pyykki koneessa esipesuohjelmalla ennen normaalia pesuohjelmaa.
- Kun käyt lääkäriä, hammaslääkäriä, hoitajalla tai laboratoriokokeissa: muista aina kertoa, että sinulla on C-hepatiitti. Tämä auttaa henkilökuntaa suojelemaan itseään ja muita potilaita tartunnalta. Henkilökunnalla on vaitiolovelvollisuus.
- Veri ja veriset eritetahrat pyyhitään pinnoilta klooripitoisella puhdistusaineella kertakäyttöpyyhkeellä, minkä jälkeen pestään kädet.
- Huolehdi omista ja läheistesi **hepatiittirokotuksista. Kaikki pistettävien huumeiden käyttäjät, heidän vakituiset seksikumppaninsa ja samassa taloudessa asuvat henkilöt saavat maksuttomat A- ja B-hepatiittirokotukset asuinkuntansa terveyskeskuksesta tai terveysneuvontapisteiltä.**

Ohjaa henkilöt, joiden kanssa olet käyttänyt suonensisäisiä huumeita tai ollut sukupuoliyhteydessä myös testiin ja hoitoon. Näin voi auttaa estämään uusia tartuntoja!

C-hepatiitin hoito ja seuranta

Hepatiitti C – tartunta hoidetaan suun kautta otettavilla 8–12 viikon kuurina otettavilla lääkeshoidoilla. Lääkkeet ovat potilaalle maksuttomia ja hyvin siedettyjä, eli niihin liittyy vähäisesti haittavaikutuksia. Yli 95 % potilaista paranee C-hepatiitista lääkeshoidolla.

Kaikki C-hepatiittia kantavat potilaat hoidetaan, jos arvioidaan heidän olevan lääkeshoittoon myöntyväsia ja heidän sitoutumisensa nähdään riittäväksi lääkeshoidon läpivientiin.

Ajankohtainen päihteen käyttö ei ole este hoidolle.

Suurin osa hoidoista toteutetaan päihdepalveluhoitojen yksiköissä, perusterveydenhuollossa ja vankiloissa. Jos potilas on raskaana, suunnitellaan häätöhoito raskauden jälkeen. Joissakin tilanteissa hoito aloitetaan erikoissairaanhoidossa: esimerkiksi, jos C-hepatiittipotilaalla epäillään maksakirroosia tai C-hepatiitin lisäksi havaitaan B-hepatiitti tai HIV-infektio, tai jos aloitettavan lääkeshoidon kanssa on vaikeita lääkeaineysvaikutuksia muiden käytössä olevien lääkkeiden kanssa.

Häätöhoiton jälkeen **viruksen häviäminen elimistöstä tutkitaan uudelleen** verestä noin 4 viikkoa hoidon päättymisen jälkeen.

Lue lisää **C-hepatiitin alueellisesta hoitoketjusta:**

<https://hoitoketjut.pshyvinvointialue.fi/hepatiittihoitoketju>.

